

کورش کبیر و پان ترکیسم

فردی به نام «آیتان تبریزی» در نوشتاری به نام «چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید!» که نه ساختاری علمی دارد و نه انشای درستی، و رجزنامه‌ای است از قماش یاوه‌گویی‌های رایج در میان نژادپرستان پان ترکیست، با ساده‌لوحی و تکبری توأمان، کوشیده است که به خیال خود، جنایت‌های کورش را بر ملا سازد اما در باطن و در زیر پوشش این نوشتار، فقط و فقط به تبلیغ و بیان عقاید نژادپرستانه‌ی پان ترکیستی خود پرداخته است. برای نمونه، او بزرگان و ادبیانی چون «فروغی، پیرنیا، کسری، ایرج افشار و محمود افشار» را "کسانی" که با نشان دادن کورش به عنوان عادل، سعی در تحقیر و فراموشی تاریخ اقوام مختلف ایران کرده‌اند" معرفی می‌کند، حال آن که جز شادروان حسن پیرنیا (نویسنده‌ی کتاب گران‌سنگ "تاریخ ایران باستان") مابقی، ادبیانی بوده‌اند که برای آشکار کردن ماهیت و اصالت ایرانی «آذربایجانی‌ها» و عدم ارتباط آنان با اقوام ترک و مغول کوشیده و هیچ یک مورخ یا محقق تاریخ هخامنشیان به شمار نمی‌آمدند!! آشکار است که نویسنده، به بهانه‌ی تاختن به کورش کبیر، خواسته است که دشنامی هم به مخالفان مسلک خود (پان ترکیسم) داده باشد. وی در همین جهت، امثال «محمد تقی زهتابی» و «ناصر پورپیرار» را نمونه‌ی برجسته‌ی نویسنده‌گان حقیقت‌گویی می‌داند که "آثارشان بر اساس منابع و مستندات معتبر نوشته شده و نه با پول انگلیس و افکار مغرضانه"!! نیازی به توضیح نیست که از نگاه یک پان ترکیست ایدئولژی‌زده‌ی متحجر، امثال زهتابی و پورپیرار - که هر یک به گونه‌ای، اندیشه‌های ضدایرانی و پان ترکیستی را تئوریزه می‌کند - باید نمونه‌ی اعلای یک نویسنده‌ی راستگو و فاضل دانسته شود و همه‌ی دیگر نویسنده‌گانی که خلاف عقاید او می‌اندیشند و می‌نگارند، دروغگو و مزدور معرفی گردد: چنین است منطق و شعور و ادراک جماعت پان ترکیست. نویسنده مقاله‌ی مذکور این نکته را نیز روشن نکرده است که «عادل» دانستن کورش چگونه می‌تواند باعث تحقیر و فراموشی اقوام مختلف ایرانی شود؟!! نویسنده‌ی مقاله‌ی «چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید!» مدعی است "کسانی" که کورش را «کبیر» و «عادل» خوانده‌اند، وابسته به انگلیس و گروه‌های پان فارسیست [!] و مطیع نقشه‌های شووینیستی رضا و محمدرضا پهلوی بوده‌اند"!!! اما او و دیگر هم‌مسلمکان اش که هیچ گاه جز خود را نمی‌بینند و نمی‌پذیرند، خبر ندارند که بزرگ‌داشت و نکوداشت کورش از سده‌ی ششم پیش از میلاد آغاز شده و در نوشه‌های مردمان و اقوام مختلف انعکاس یافته است؛

زمانی که نه انگلیسی وجود داشته است و نه پهلویانی!! چنان که روحانیان بابل (سدۀ ششم پیش از میلاد) کورش را کسی می‌دانستند که صلح و امنیت را در سرزمین‌شان برقرار ساخته و قلب‌های شان را از شادی آکنده و آنان را از اسارت و بیگاری رهانده است؛ انبیاء یهود (دینی که بخش عمدۀ ای از قرآن در توصیف آن است و حتا در سوره‌ی جاثیه، آیه‌ی ۱۶ بنی اسراییل، قومی دانسته می‌شود که الله آن را بر همه‌ی اقوام و مردمان جهان برتری و سوری داده است) وی را مسیح و برگزیده‌ی خداوند و مجری عدالت و انصاف می‌خوانند؛ «آخیلوس» هماورد ایرانیان در نبرد مارتون، درباره‌ی کورش می‌نویسد: «او مردی خوشبخت بود، صلح را برای مردمان اش آورد... خدایان دشمن او نبودند؛ چون او معقول و متعادل بود»؛ هردوت می‌گوید که مردم پارس کورش را «پدر» می‌خوانند و در پارس هیچ کس در خود یارای برابری با وی را نمی‌دید [هینتس، ص ۱۰۰]؛ و گزنون می‌نویسد: «پروردگار کورش را علاوه بر خوی نیک، روی نیک نیز داده و دل و جان اش را به سه و دیعه‌ی والای "نوع دوستی، دانایی، و نیکی" سرشته بود. او در ظفر و پیروزی هیچ مشکلی را طاقت‌فرسا و هیچ خطری را بزرگ نمی‌پندشت و چون از این امتیازات خداداد جهانی و روانی برخوردار بود، خاطره و نام اش تا به امروز در دل‌های بیدار مردم روزگار، پایدار و باقی است» [سیرت کورش کبیر، ص ۴]. آیا می‌توان شهادت این تعداد از مراجع و مورخان باستان را - که گاه از دشمنان ایرانیان نیز بودند - رد و انکار کرد و کوتاه‌نگرانه و ساده‌لوحانه سخن از جعل و تحریف تاریخ به دست وابستگان انگلیس و حکومت پهلوی گفت؟!

نویسنده‌ی پان‌ترکیست مقاله با آوردن دو دلیل سست و باطل، کوشیده است که به گمان خود، جنایت‌های کورش را بر ملا کند. او نخست از لشکرکشی و تجاوزات کورش به سایر مناطق سخن می‌گوید و آن را گواه جنایت‌کاری وی می‌انگارد! اما نویسنده نمی‌داند که هیچ برده‌ای از تاریخ، خالی از جنگ و ستیزه نبوده و هر کشوری برای تثیت حاکمیت خود و یا کسب منابع مالی برای اداره قلمرو خویش، ناگزیر از نبرد با ملت‌های مجاورش بوده و عملیات نظامی کورش نیز چون همه‌ی پادشاهان دیگر جهان، معنایی خارج از این قاعده نداشته است. ضمن آن که کورش غالب نبردهای خود را از موضع تدافع انجام داده و نه تهاجم؛ چنان که این ماد و لیدیه بودند که نخست به قلمرو حکومت کورش هجوم آوردند. نویسنده در ادامه همین داستان‌پردازی خود، از نبرد کورش با قوم «ماساژت» سخن می‌گوید و این قوم را ساکن در شما رود «ارس» معرفی می‌کند و سپس از "نیرنگ" و فریب و ناجوانمردی کورش در کشتن پسر «تومروس آنا» (ملکه‌ی ماساژت‌ها) می‌نویسد. هر چند که آشکار نیست نفس این داستان چه ربطی به موضوع جنایات فرضی کورش دارد، اما نویسنده با ذکر این

داستان، مجدداً نیت اصلی خود را در تبلیغ آموزه‌های پانترکیسم - در زیر نقاب این مقاله - آشکار ساخته است: او قوم ماساژت را که از سکاها بوده (و در آریایی‌تبار بودن سکاها تردیدی نیست [گروسه، ص ۳۴-۵]) و به گواهی هردوت (پیرنیا، ص ۴۱۹) در اطراف رود «سیحون» می‌زیستند، به شمال رود ارس منتقل می‌کند تا آنان را به آذربایجان مربوط سازد و نام ملکه‌ی آنان را که «تمیریس» (Tomyris) بوده، «تومروس آنا/Ana» است) می‌خواند تا به واسطه‌ی چنین جعلیاتی، ماساژت‌ها را نیز ترک‌تبار سازد!!!

نویسنده در مطلب خود، چنان از نیرنگ و فریب و ناجوانمردی کورش در قتل پسر ملکه‌ی ماساژت‌ها سخن می‌گوید (البته نه با ذکر مورد و مصدق آن) که گویی خود در میدان نبرد حاضر بوده و از نزدیک، نقشه و نیت و عملکرد کورش را مشاهده کرده است!! اما «آیتان تبریزلی» نه تنها در میدان نبرد نبوده (!) بلکه روایت مورخ (هردوت) را نیز عمدتاً و از سر عصبیت و جهالت، تحریف کرده است. هردوت گزارش می‌دهد که کورش، پسر ملکه‌ی ماساژت‌ها را زمانی که با سربازان اش مشغول باده‌نشوی و در حال مستی بوده، دستگیر کرده و بعداً آزاد ساخته اما وی، به جهت زدودن ننگ دستگیری در حالت مستی، دست به خودکشی زده است! (هردوت: پیرنیا، ص ۴۲۴).

نویسنده در مرتبه‌ی بعد، از قتل [خیالی] آستیاگ به دست کورش سخن می‌گوید و آن را به عنوان فاجعه‌ی پدربرگ‌کشی، دلیل و برهان جنایت‌کاری کورش می‌انگارد. چنان که پیش‌تر نوشته بودم از مورخان باستان، تنها کسی که مدعی کشته شدن آستیاگ (پادشاه ماد) شده، «کتزیاس» است. اما او آستیاگ را پدر بزرگ کورش ندانسته و منکر خویشاوندی آن دو است؛ ضمن آن که می‌گوید آستیاگ بدون آگاهی و دستور کورش کشته شده بود [پیرنیا، ص ۱-۲۴۰]. اما به روایت برخی دیگر از مورخان [هردوت، گزنفون، دیودور: پیرنیا، ص ۲۴۴، ۲۳۴، ۲۵۹] آستیاگ پدر بزرگ کورش بوده و پس از فتح ماد و سرنگونی پادشاهی‌اش، تا پایان عمر، در آرامش و مصوّنیت به سر برده است [هردوت، کتزیاس، ژوستن: پیرنیا، ص ۲۳۹، ۲۶۰]. بنابراین اگر نویسنده ادعای خود را از روایت کتزیاس برگرفته است، باید گفت که این مورخ نه آستیاگ را پدر بزرگ کورش دانسته و نه کورش را قاتل وی. اما اگر ادعای خود را از مورخان دیگر اخذ کرده است، باید گفت که هیچ مورخ دیگری از کشته شدن آستیاگ به دست کورش خبر نداده است... سوای این نکات، باید از آقای آیتان تبریزلی پرسید که وی چگونه کشته شدن آستیاگ را نمونه‌ی اعلای جنایت علیه بشریت می‌پنداشد اما از نسل‌کشی‌ها و قتل عام‌هایی که به دست چنگیز و تیمور و آتیلا و سلطان سلیم و عبدالحمید (خلفای عثمانی) انجام یافته یادی نمی‌کند و

اهمیتی بدانان نمی‌دهد؛ گویی که برای پان‌ترکیست‌ها فقط جان انسان‌هایی ارزش‌مند است که از آنان بتوان در راه نقشه‌ها و شعارهای ایدئولژیک خود بهره برداری کرد!!

نویسنده، در ادامه مطلب خود، رندانه آستیاگ را فردی «عادل» می‌خواند و او را در تقابل با کورش قرار می‌دهد [البته انگیزه‌ی اصلی نویسنده از عادل خواندن آستیاگ – که در مقاله‌اش از اشاره به آن چشم‌پوشیده – آن است که پان‌ترکیست‌ها، مادها را ترک‌تبار می‌انگارند (!!!) و بدیهی است که یک پادشاه ترک‌تبار، انسان «عادلی» خواهد بود!!!] سوای این که نویسنده، هیچ سندی را در مورد عدالت گستری آستیاگ رو نکرده است (!) باید گفت اگر با همان معیاری که وی کورش را جنایت‌کار توصیف کرده است (با قتل خیالی پدربزرگ‌اش) بخواهیم کارنامه‌ی آستیاگ را ارزیابی کنیم – و البته نه با جعل و تحریف روایت‌های تاریخی – او را باید سرکرده‌ی همه‌ی جنایت‌کاران تاریخ به شمار آوریم؛ چرا که به روایت هردوت [وحیدمازندرانی، ص ۹۳-۴] او کودک هارپاگ – سپه‌سالار ماد – را می‌کشد و قطعه قطعه می‌کند و می‌پزد و تکه‌های گوشت کودک را به خورد پدرش می‌دهد!!!

"آیتان تبریزی" در دنباله‌ی نوشتار خود، رساله‌ای از «شیخ صادق خلخالی» (نخستین حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب) را که اولین نوشته در تقبیح و تخریب نام و یاد کورش کبیر است، مورد تأیید و حمایت قرار می‌دهد و جالب آن که می‌گوید: «اگر روزی ایشان از گفته‌های خویش پا پس بکشد مطمئناً آثار دیگری – مثل آثار پروفسور محمد تقی ذهتابی و ناصر پورپیرارها – هست که جنایتکار بودن و ظالم بودن کورش را به اثبات برسانند»!!! شیخ صادق خلخالی در آن رساله‌ی خود (به نام: کورش دروغین و جنایتکار) که در اوائل انقلاب و با هدف مبارزه ایدئولژیک با حکومت پهلوی نگاشته بود، گاهی کورش را دل‌باخته‌ی دختری یهودی نشان می‌دهد و گاهی هم کلاً وجود وی را انکار می‌کند و ساخته و پرداخته‌ی تورات می‌انگارد!! سوای این که معلوم نیست چگونه یک روحانی مسؤول اعدام سران حکومت پهلوی به ناگاه متخصص تاریخ هخامنشیان شده است، اشاره به یک مورد از نوشته‌های این فرد در رساله‌اش، پرده از تراز علمی و اعتبار آرای اش بر می‌دارد (موضوع شگرفی که ناشر جدید کتاب نیز بدان تصریح کرده است): در کتاب «تاریخ ایران باستان» شادروان پیرنیا، روایت «کتزیاس» (مورخ یونانی) در مورد کورش چنین آمده است: «کورش پسر چوپانی بود از ایل مردها که از شدت احتیاج مجبور گردید راه‌زنی پیش گیرد» [پیرنیا، ص ۲۴۰]؛ و خلخالی نیز که مرجع اش همین کتاب بوده، جمله‌ی مذکور را چنین نقل و فهم می‌کند: «کورش پسر جوانی بود از اهل مر که از شدت احتیاج مجبور گردید راه زنی در پیش گیرد و

لواط دهد»!!!!!!

نویسنده مقاله‌ی «چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید!» چون دیگر هم مسلکان اش، از آن رو که جماعت نژادپرست پان‌ترکیست هرگز نتوانسته و نخواهد توانست که حتا یک سطر نوشته بر سنگ یا کاغذ ارائه نماید تا که ثابت کند پیش از عصر ترکمنان-صفوی زبان ترکی در آذربایجان موجود و رایج بوده، اینک برای جبران این خلاء عظیم و پوشاندن و پنهان داشتن بی‌پایگی و پوچی مطلق عقایدشان، به دشنام‌گویی و هرزه‌زبانی علیه منتقدان خود و حتا نیاکان باستانی ایرانیان روی آورده و کوشیده‌اند با بهره‌جویی از شعارهایی سوخته چون «شووینیسم» و «پان‌فارسیسم» و امثال آن، افکار عمومی را از حقایق منحرف سازند. اما دیگر هنگام آن است که پیروان فرقه‌ی نژادپرست پان‌ترکیست - که تمام سرمایه‌ها و نقشه‌های شان بر باد رفته و ماهیت مزورانه و دشمن خویانه‌شان بر ملا شده است - دیوارهای ستبر جهل و تحجر را از پیش چشمان‌شان بردارند و خود را از دام بیگانگان و دشمنان دیرین ایران برهانند و به دامان میهن خویش باز گردند.

مادها و پان‌ترکیسم

یکی از قربانیان بزرگ پروژه‌ی تمدن خواری «پان‌ترکیسم»، قوم ایرانی «ماد» است. هر چند تاکنون اشرار پان‌ترکیست نتوانسته‌اند هیچ گونه مدرک و سندی را در اثبات ادعای خود مبنی بر «ترک» بودن قوم «ماد» عرضه کنند، اما در مقابل، آریایی بودن مادها چنان مستند و مستدل است که همواره در نزد محققان و مورخان، ایرانی (آریایی) بودن قوم ماد، بدیهی تلقی شده است.

۱. شماری از مورخان باستان، به صراحة، مادها را «آریایی» خوانده‌اند؛ مانند هردوت [VII/62؛ فرای، ص ۴ و ۴۱]، استрабون [XV/2.8؛ پیرنیا، ص ۱۶۰] و موسا خورنی [I/29؛ فرای، همان‌جا].
۲. نام شاهان و سرداران ماد که در متون آشوری و یونانی و پارسی باستان ذکر گردیده‌اند (مانند: فُرَوْتَی، اوُوْخُشتَرَ، آرْشْتَی وَیِیگَ، شیدیرپَرَنَ، تَخْمَسِپَادَ و...) [کمرون، ص ۱۱۰، ۱۱۷، ۱۳۲؛ بویس، ص ۳۲-۶؛ کتیبه‌ی DB, II/33]، همگی به آشکارا «آریایی» هستند و نه آسیانیک یا سامی یا از همه محال‌تر: ترکی!
۳. واژگان بازمانده از گویش مادی [مانند: Vispa (= بزرگ)، Vazraka (= پردیس)، Paradayda (= فر)، Farnah (= سگ)، Spaka (= همه)؛ Xshayathia (= شاه)] [دیاکونوف، ص ۶۵-۶۶؛ لغتنامه‌ی دهخدا، مقدمه،

ص ۱۰؛ فقیه، ص ۱۷۲] در زبان پارسی باستان، و نیز تصریح «استرابون» به «آریایی» بودن زبان مادها و پیوند و همسانی آن با زبان‌های پارس و بلخ و سعد [XV/2.8؛ پیرنیا، ص ۱۶۰] و نیز کلام داریوش بزرگ – که زبان مادها و پارس‌ها را در یک گروه قرار می‌دهد [کتبیهی DPg؛ بریان، ص ۴۰۸ و ۴۰۶]، نشانه‌ی روشن آریایی بودن زبان مادهای مادهای [سرفراز و فیروزمندی، ص ۵۸، ۵۵ و ۶۴] و نیز نام‌های خاص مادی ۴. بناهای مذهبی (معابد) یافته شده در سکونت‌گاه‌های مادها [سرفراز و فیروزمندی، ص ۵۸، ۵۵] و نیز نام‌های خاص مادی که با اسمی دینی آریایی ترکیب شده‌اند (مانند: Artasiraru, Mazdakku, Bagparna, Auraparnu) (Bagdatti, Bagmashda [کمرون، همان‌جا؛ بوسی، همان‌جا] به آشکارا تعلق مذهبی قوم ماد را به اندیشه‌ها و آینهای دینی هندوارانی (آریایی) و شاید زرتشتی، نشان می‌دهد و نه تعلق به «شمنیسم» و گرگ‌پرستی ترکی را! و ... حال، با این اوصاف چه گونه می‌توان قوم ماد را که عنوان، زبان و فرهنگ، دین و در یک کلام، تمام هویتاش «آریایی» است، بی‌هیچ دلیل و سندی، ساده‌لوحانه «ترک» دانست؟!

بابک خرمدین و پان ترکیسم

گروهی ناآگاه مذبوحانه در پی جعل هویت ترکی (یعنی نسبت دادن او به زردپوستان آسیای میانه) برای بابک خرمدین، یکی از ستارگان تابناک تاریخ این سرزمین جاوید (ایران) هستند.

از آن جا که هیچ سندی از زبان ترکی بر سنگ، چرم، پوست، کاغذ، و گل حتا پیش از دوران ایلخانیان از آذربایجان وجود ندارد، تجزیه طلبان بیگانه‌پرست چاره‌ای جز روی آوردن به ادعاهای پریشان و بی‌خردانه برای پنهان و پوشیده ساختن تهی دستی و فقر هویتی خود ندارند، که یکی از نمونه‌های آن، ترک خواندن بابک خرمدین است.

۱. تبار/نژاد بابک:

در این باره، به ذکر دو سند بسنده می‌کنیم.

سند نخست از آن ابن حزم، مورخ عرب‌تبار است

الفصل فی الملل والأهواء والنحل، ص ۱۹۹.

«أن الفرس كانوا من سعة الملك وعلو اليد على جميع الأمم وجلاة الخطير في أنفسهم حتى أنهم كانوا يسمون أنفسهم الأحرار والأبناء وكانوا يعدون سائر الناس عبيداً لهم فلما امتحنوا بزوال الدولة عنهم على أيدي العرب وكانت العرب أقل الأمم عند الفرس

خطرًا تعاظمهم الأمر وتضاعفت لديهم المصيبة وراموا كيد الإسلام بالمحاربة في أوقات شتى ففي كل ذلك يظهر الله سبحانه وتعالى الحق وكان من قائمتهم سبادة واستasisis والمقنع وبابك وغيرهم «

برگردان به پارسی:

«پارسیان از نظر وسعت و ممالک و فزونی نیرو بر همه ملتها برتری داشتند، و خود را برترین ذات بشری می دانستند و خود را آزادگان نام نهاده و اقوام دیگر را بندگان می شمردند. چون دولتشان بر افتاد و عرب که نزد آنها دونپایه‌ترین قوم جهان بود بر آنها مستولی گردید این امر بر آنها گران آمد و خود به مصیبت تحمل نشدنی رو برو یافتند، و بر آن شدند که با راههای مختلف به جنگ اسلام برخیزند. ولی هر بار خدای تعالی حق را نصرت داد. از جمله رهبران آنان (= ایرانیان) سباد، مقنع، استادسیس، بابک و دیگران بودند».

در دومین سند نیز بابک خرمدین به صراحة پارسی خوانده شده است. سعید نفیسی می نویسد (۱۱۶-۱۱۷):

«سرزمینی که بابک خرم دین در آن سال‌ها فرمانروایی داشته از سوی مغرب همسایه‌ی ارمنستان بوده و بابک در ارمنستان نیز تاخت و تازهایی کرده است به همین جهت با شاهان ارمنستان رابطه داشته و تارخ نویسان ارمنی آگاهی‌های چندی درباره وی داده اند. از آن جمله یکی از کشیشان واردات واردان یا وارتان که در ۱۲۷۱ میلادی و ۶۷۰ قمری در گذشته در کتابی که بنام «تاریخ عموم» نوشته و از مأخذ پیش از خود بهره مند شده است، مطالبی درباره او دارد. ارمنیان نام بابک را گاهی «باب»، گاهی «بابن» و گاهی «بابک» ضبط کرده اند. وارتان در حوادث سال ۸۲۶ میلادی و ۲۱۱ قمری می نویسد: «درین روزها مردی از نژاد ایرانی به نام باب که از بختات (بغداد) بیرون آمده بود بسیاری از نژاد اسماعیل (ارمنیان در آن زمان به تازیان اسماعیلی و از اسماعیلی نژاد می گفتند) را به شمشیر از میان برد و بسیاری از ایشان را برده کرد و خود را جاودان می دانست. در جنگی که با اسماعیلیان کرد به یکبار سی هزار تن را نابود کرد. تاگغارخونی آمد و خرد و بزرگ را با شمشیر از میان برد. مأمون هفت سال در سرزمین یونانیان (خاک روم) بود و دژ ناگرفتی لولوا را گرفت و به بین النهرین بازگشت ...»

در این قطعه به صراحة به نژاد (یعنی تبار) ایرانی بابک خرمدین اشاره شده است. شایسته است که گفتار این منبع را بیشتر شکافیم. این منبع در سال ۱۹۱۹ میلادی به فرانسوی نیز برگردانده شده است و استاد نفیسی بخش‌هایی از آن را به فارسی از فرانسه ترجمه کرده است. مشخصات اصل فرانسوی این منبع چنین است:

La domination arabe en Arménie, extrait de l' histoire universelle de Vardan, traduit de l'arménian et annoté , J. Muylermans, Louvain et Paris, 1927.

در کتاب یاد شده، قطعه‌ی ارمنی مذکور چنین ترجمه شده است (ص ۱۱۹):

"En ces jours-lá, un homme de la race PERSE, nomm é Bab, sortant de Baltat, faire passer par le fil de l'épée beaucoup de la race d'Ismayēl tandis qu'il.."

در زبان ارمنی، پارسی را از دیرباز همانند امروز «پارسیک» می گویند که در ترجمه فرانسوی منبع نامبرده نیز به PERSE ترجمه شده است، و در فارسی، استاد نفیسی همان ایرانی را گزینش کرده است.

گزارش این منبع همزمان ارمنی، سندی صریح و آشکار مبني بر پارسیک (در ارمنی یعنی پارسی که تلفظ پهلوی واژه پارسی است) تبار بودن بابک خرمدین است.

بیگانه‌پرستان در برابر این دو سند صریح چیزی برای گفتن ندارند و حتا کوچک‌ترین مدرکی نیز در دست ندارند که نشان دهد زبان آذربایجان در زمان بابک یا پس از زمان وی ترکی بوده است. حتا تا ۸۰۰ سال پیش نیز نمونه و اثری از این زبان در آذربایجان وجود نداشته است.

اما جالب است بدانید که دشمنان بابک غالباً مزدوران ترک خلیفه بودند: اشناس، ایتاخ، بوغا و... خود خلیفه معتصم هم ترکزاد بود (یعنی مادرش ترک بود). البته افشین، سرداری که بابک را دستگیر نموده از آسیای میانه بود) و تبار وی یا سعدی بوده است یا غیر ایرانی. در این راستا بیشتر پژوهش نیاز است ولی به گمان این نگارنده زادبوم وی، اسروشنه، نیز در آن دوران، سده سوم ق. هنوز ترکزده نشده بود تا فرمان‌دار آن منطقه نیز بخواهد ترک باشد. نگارنده هنوز نظر قطعی در این مورد نمیتواند بدهد).

به هر رو، می‌بینید که جهالت و نادانی بیگانه‌پرستان تا به کجا رسیده است که با وجود چنین اسناد صریحی که بابک را ایرانی/پارسی خوانده‌اند، اینان گمان می‌کنند بابک ترک بوده و برای چیره ساختن زبان ترکی می‌جنگیده است! در حالی که دشمنان بابک مزدوران ترک بودند و در حالی که زبان ترکی صدها سال بعد به وسیله‌ی زردپوستان آسیای میانه‌ای مهاجر و مهاجم در آذربایجان گسترش داده شد. کهن‌ترین آثار ترکی نیز متعلق به مغولستان و سپس به زبان ایغوری مانوی هستند. آشکار است که هیچ شباهتی میان این ترک‌های اصیل و هم‌میهنان ترک‌زبان ولی غالباً ایرانی تبار آذری وجود ندارد.

۲. نام‌های جغرافیایی زمان بابک:

ابن خردادبه در کتاب المسالک و الممالک مسافت آبادی ها را از اردبیل تا شهر بد (جایگاه بابک) چنین معلوم کرده است: از اردبیل تا خش (به ضم خا و سکون شین) هشت فرسنگ و از آن جا تا برزنده شش فرسنگ (پس از اردبیل تا برزنده چهارده فرسنگ راه بود)، برزنده ویران بود و افشین آن را آباد کرد، از برزنده تا سادراسپ که نخستین خندق افشین آن جا بود دو فرسنگ (پس از اردبیل تا سادراسپ شانزده فرهنگ بوده)، از آنجا تا زهرکش که خندق دوم افشین بود دو فرسنگ (پس از اردبیل هیجده فرسنگ فاصله داشته است)، از آن جا تا دوال رود که خندق سوم افشین بود دو فرسنگ (پس از اردبیل تا دوال رود بیست و یک فرهنگ راه بود. (سعید نفیسی، بابک دلاور آذربایجان، ص ۳۲-۳۳)

همهی این نامهای جغرافیایی یاد شده در این شرح، پارسی هستند: اردبیل، سادراسپ، دوال رود، بد، برزنده، خش و... ابن خردادبه، جغرافی نگار سدهی سوم هجری، شهراهی آذربایجان را چنین برمی‌شمارد: «مراغه، میانج، اردبیل، ورثان، سیسر، برزه، سابرخاست، تبریز، مرند، خوی، کولسره، موقعان، برزنده، جن泽ه، شهر پرویز، جابریان، ارومیه، سلماس، شیز، باجروان» (المسالک و الممالک، ص ۱۲۰-۱۱۹؛ همچنین: ابن‌فقیه، مختصر البلدان، ص ۱۲۸؛ ابن‌حوقل، صورة الارض، ص ۱۰۰-۸۱) که باز بیشینه آن‌ها ایرانی و برخی نیز آسوری و ارمنی هستند. بابک هم در شهری به نام بلال آباد به دنیا آمده است که باز هم یک نام پارسی است. نام پدر بابک را مرداس (یک نام شاهنامه‌ای) ذکر کرده اند و نام مادرش را ماهرو. نام استاد بابک هم جاویدان پور شهرک است. می‌بینید که هیچ کدام از این نامها ترکی نیستند. بدیهی است اگر در آن دوران آذربایجان سرزمینی ترکنشین بود و مردمانی ترک‌زبان داشت، نامهای جغرافیایی آن و نام مردمان آن، مانند ترکمنستان، باید تماماً ترکی می‌شد، که می‌بینیم چنین نیست، و این خود نکته‌ی ظریف دیگری است که ایرانی بودن زبان و تبار مردم آذربایجان و از جمله بابک خرم‌دین را اثبات و آشکار می‌کند.

۳. فرآگیر بودن و پراکندگی قیام خرم‌دینان و دین خرم‌دینان و دشمنان ترک بابک:

مولف مجلل فصیحی آغاز بیرون آمدن خرم‌دینان را در سال ۱۶۲ می‌نویسد و می‌گوید: «ابتدا خروج خرم‌دینان در اصفهان و باطنیان با ایشان یکی شدند و از این تاریخ تا سنه ثلماهه (۳۰۰) بسیار مردم به قتل آورند» کار خرم‌دینان چنان بالا می‌گیرد که نظام الملک در کتاب سیاست نامه می‌نویسد:

«چون سال دویست و هژده اندر آمد، دیگر باره خرم دینان اصفهان و پارس و آذربایجان و جمله کوهستان، خروج کردند...». ابن اثیر هم در تایید گزارش نظام المک در کتاب اللباب فی تهذیب الانساب می نویسد: (ترجمه از عربی) «در ۲۱۸ بسیاری از مردم جبال و همدان و اصفهان و ماسبدان (رسان) و جز آن، دین خرمی را پذیرفتند و گرد آمدند. و در همدان لشکرگاه ساختند». بنابراین قیام بابک محدود به آذربایجان نبوده است.

ابن اسفندیار در تاریخ طبرستان می گوید: «مازیار بابک مزدکی و دیگر ذمیان مجوس را عمل‌ها داد و حکم بر مسلمانان، تا مسجدها خراب می‌کردند و آثار اسلام را محو می‌فرمودند»

سپس درجای دیگر ابن اسفندیار می گوید:

«من (**مازیار**) و افشین خیدر بن کاووس و بابک هر سه از دیر باز عهد و بیعت کرده ایم و قرار داده بر آن که دولت از عرب بازستانیم و ملک و جهانداری با خاندان کسریوبان نقل کنیم» (نفیسی، ص ۵۷).

برخی می‌خواهند با استناد به نظام المک بابک خرمدین را مسلمان اسماعیلی معرفی کنند ولی کارشان باطل است زیرا نه تنها بیشینه‌ی مطلق اسناد را نادیده گرفته‌اند، بلکه نظام الملک خود می‌گوید: «از این جا پیداست که اصل مذهب مزدک و خرمدینی و باطنیان همه یک است و پیوسته آن خواهند تا اسلام را چون برگیرند» و به صراحت میان «خرم دینان» و «باطنیان» تفاوت قائل است و تنها چون هر دو بر دولت عباسیان می‌شوریدند آنان را متعدد دانسته اند.

ابوالفرج بن الجوزی در کتاب «نقد العلم و العلما اوتبليس البلیس» می گوید:

«خرمیان و خرم کلمه بیگانه است (یعنی پارسی است) درباره چیزی گوارا و پسندیده که آدمی بدان می‌گراید و مقصود ازین نام چیره شدن آدمی برهمه‌ی لذتها .. و این نام لقبی برای مزدکیان بود و ایشان اهل اباحت از مجوس بودند..»

ابن حزم می گوید:

«والخرمیاء أصحاب بابک وهم فرقه من فرق المزدقیة» (= خرمیان یاران بابک اند و آن فرقه‌های از فرقه‌های مزدکیه است). و در روضه الصفا آمده است:

آین او (= بابک) را خرم دینی است (بلخی ، محمد بن خاوند شاه ؛ روضه الصفا ؛ تهذیب و تلخیص غباس زریاب ، تهران : امیرکبیر ، چاپ دوم ، جلد اول ، ۱۳۷۵ ، ص ۴۶۳ و رضایی ، عبدالعظیم ؛ تاریخ ده هزار ساله ایران ، تهران : اقبال ، چاپ

دوازدهم ، جلد دوم ، ۱۳۷۹ ، ص ۲۳۵) هرچند که از جزیيات معتقدات اش آگاهی دقیقی در دست نیست، ولی آن چه مسلم است این است که خرم دینان افکار مزدکی در سر داشتند و به پاکیزگی بسیار مقید بودند و با مردمان به نیکی و نرمی رفتار می داشتند (عبدالحسین زرین کوب: تاریخ ایران بعد از اسلام، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۹، ص ۴۵۹)؛ و به هر حال قیام بابک (سرخ جامگان) بر ضد ظلم و جور اعراب و غلامان ترک نژادشان که با رفتارهای نابهنجار خود مردم را به ستوه آورد بودند در سال ۲۰۱ هجری آغاز گردید و بیش از بیست سال به طول انجامید . ترکانی که کودکان را می ربوتدند و و به اصرار و التماس پدران و مادران توجهی نمی کردند (حسینعلی ممتحن: نهضت شعوبیه، انتشارات باورداران، ۱۳۶۸ ص ۳۰۰)، و به روز روشن ، زنان را به عنف به محله های بدنام می کشیدند.

دشمنان ترک بابک: معتقد (خیلفه ترکزاد، یعنی دارای مادری ترک) و سرداران ترک معتقد: ایتاخ، بوغا، اشناس. گروهی بابک خرمدین و افشین را هم پیمان دانسته و گروهی آن دو را از روز نخست دشمن دانسته‌اند. افشین از آسیای میانه بوده است و تبارش ایرانی سعدی .

۴. زبان آذربایجان

در زمان بابک زبان آذربایجان «فهلوی آذری» بوده است یعنی گویشی بازمانده از زبان پهلوی ساسانی که در آذربایجان بدان سخن گفته می‌شده است. این گویش را در متون مختلف، «پارسی» (چون زبان پهلوی را پارسیک می‌خوانند و دانشمندان هم امروز آن را پارسی میانه دانند)، «آذری»، «فهلوی/پهلوی» و «رازی» (یعنی منسوب به ری، که این اطلاق پیوستگی گویش‌های منطقه‌ی فهله را با هم نشان می‌دهد) خوانده‌اند.

ابن نديم در الفهرست می‌نويسد:

فاما الفهلوية فمنسوب إلى فهله اسم يقع على خمسة بلدان وهي أصفهان والری وهمدان ومهان وآذربیجان وأما الدرية فلغة مدن المدائن وبها كان يتكلم من بباب الملك وهي منسوبة إلى حاضرة الباب والغالب عليها من لغة أهل خراسان والمشرق واللغة أهل بلخ وأما الفارسية فتكلم بها الموابدة والعلماء وأشباههم وهي لغة أهل فارس وأما الخوزية فبها كان يتكلم الملوك والأشراف في الخلوة ومواقع اللعب واللهفة ومع الحاشية وأما السريانية فكان يتكلم بها أهل السواد والمكاتب في نوع من اللغة بالسريانية فارسی

= اما فهلوی منسوب است به فهله که نام نهاده شده است بر پنج شهر: اصفهان و ری و همدان و ماه نهاوند و آذربایجان. و دری لغت شهرهای مداین است و درباریان پادشاه بدان زبان سخن می‌گفتند و منسوب است به مردم دربار و لغت اهل خراسان و مشرق و لغت مردم بلخ بر آن زبان غالب است. اما فارسی کلامی است که موبدان و علما و مانند ایشان بدان سخن گویند و آن زبان مردم اهل فارس باشد. اما خوزی زبانی است که ملوک و اشراف در خلوت و مواضع لعب و لذت با نديمان و حاشیت خود گفت و گو کنند. اما سریانی آن است که مردم سواد بدان سخن رانند).

مسعودی در التنیبه و الاشراف می‌نویسد:

فالفرس أمة حد بلادها الجبال من الماهات وغيرها وأذربیجان إلى ما يلى بلاد أرمينية وأران والبیلقان إلى دربند وهو الباب والأبواب والری وطبرستان والمسقط والشابران وجرجان وابرشهر، وهى نيسابور، وهراة ومررو وغير ذلك من بلاد خراسان وسجستان وکرمان وفارس والآهواز، وما اتصل بذلك من أرض الأعاجم فى هذا الوقت وكل هذه البلاد كانت مملكة واحدة ملكها ملك واحد ولسانها واحد، إلا أنهم كانوا يتباينون فى شيء يسير من اللغات وذلك أن اللغة إنما تكون واحدة بأن تكون حروفها التى تكتب واحدة وتأليف حروفها تأليف واحد، وإن اختفت بعد ذلك فى سائر الأشياء الآخر كاللهلوبية والدرية والأذرية وغيرها من لغات الفرس.

= پارسیان قومی بودند که قلمروشان دیار جبال بود از ماهات و غیره و آذربایجان تا مجاور ارمنیه و اران و بیلقان تا دربند که باب و ابواب است و ری و طبرستان و مسقط و شابران و گرگان و ابرشهر که نیشابور است و هرات و مررو و دیگر ولایت‌های خراسان و سیستان و کرمان و فارس و اهواز با دیگر سرزمین عجمان که در وقت حاضر به این ولایت‌ها پیوسته است، همه‌ی این ولایت‌ها یک مملکت بود، پادشاه‌اش یکی بود و زبان‌اش یکی بود، فقط در بعضی کلمات تفاوت داشتند، زیرا وقتی حروفی که زبان را بدان می‌نویسند یکی باشد، زبان یکی است و گرچه در چیزهای دیگر تفاوت داشته باشد، چون پهلوی و دری و آذربایجان های پارسی).

هر این دو سند ارزشمند به ایرانی بودن زبان مردم آذربایجان تصریح می‌کنند و به صراحة آنان را جزو ایرانیان (پارسیان) می‌دانند.

۵. نام بابک و تحریف آن بدست بیگانگان:

جالب آن که بیگانه‌پرستان پانتر کیست حتا ایرانی بودن نام بابک را نیز برنتافته و آن را تبدیل به «بابی‌بک» کرده‌اند. در حال یکه چنین نامی در هیچ متنی دیده نشده است و دوم این که «بابی» و «بک» هر دو از یک ریشه هستند و تاکنون دیده نشده است که یک نام مرکب از دو واژه‌ی هم‌معنی پیاپی باشد. از سوی دیگر، واژگان «بابی» و «بایرام» و «بک» همگی ریشه‌ی سعدی‌ایرانی (یعنی از گروه زبان‌های ایرانی شرقی) دارند که به زبان‌های آلتایی وارد گشته است. نام بابک به آشکارا ایرانی است و نام بنیانگذار سلسله‌ی ساسانی نیز بوده است. این نام در گلستان سعدی و ویس و رامین و در شاهنامه (۵۰) بار آمده است ولی حتا یک بار نیز چنین نامی در متون ترکی دیده و یافته نشده است.

نام «بابک» همان معنی پدر را می‌دهد: (باب "پدر" + ک "پسوند تحبیب")

پسر گفتش ای بابک نامجوی

یکی مشکلت می‌پرسم بگوی

(بوستان سعدی)

هر دو را در جهان عشق طلب

پارسی باب دان و تازی آب.

(فرهنگ جهانگیری)

سدیگر بپرسیدش افراصیاب

از ایران و از شهر و از مام و باب

(فردوسی)

چو بشنید بابک زبان برگشاد

ز بیزان نیکی دهش کرد یاد

(فردوسی)

وز باب و ز مام خویش بربودش

تا زو بربود باب و مامش

(ناصر خسرو)

نبد دادگرتر ز نوشین روان

که بادا همیشه روانش جوان

نه زو پرهنتر به فرزانگی

به تخت و بداد و به مردانگی

ورا موبدی بود بابک بنام

هشیوار و دانادل و شادکام

(فردوسی)

بلعمی نیز در کتاب خود از اردشیر ساسانی این گونه یاد می کند: «اردشیر بن پاپک» و طبری هم: «اردشیر بن بابک». «بابک» هنوز در لهجه‌ی خراسانی همان معنی پدر را می‌دهد و «باوک» نیز در گویش‌های ایرانی دیگر(مانند فیلی) همین معنی را می‌دهد.

نام پدر و مادر و استاد بابک:

در منابع موجود نام پدر بابک، مرداس (یک نامه شاهنامه‌ای) و اهل مدائن (پایتخت پیشین ساسانیان) دانسته شده، نام مادرش «ماهرو»، و استادش «جاویدان پور شهرک»، که همگی ایرانی‌اند.

۶. اعتراف بیگانه‌پرستان و دشمنان ایران به ایرانی بودن بابک .

هرچند در نزد اصحاب علم و تحقیق آرا و آثار نویسنده‌گان بیگانه‌پرست پان‌ترکیست فاقد ارزش و اعتبار است و نظریات آنان یکسره بر بنیان جعل و تحریف و دروغ و فریب شکل گرفته است، اما از آن جا که یاوه‌های آنان در نزد بیگانه‌پرستان جا هل دارای اهمیت است، ناچار برای نشان دادن اعتراف خود آنان به ایرانی بودن بابک، برخی از نوشه‌های آنان را در اینجا نقل می‌کنیم:

جواب هیأت :

«اوغوزها {ترکمانان} که اجداد ترکان آسیای صغیر و آذربایجان و عراق و ترکمنها را تشکیل می‌دهند از اقوام ترک هستند و قبل از آن که اسلام بیاورند در شمال ترکستان زندگی می‌کردند.

اوغوزهای جدید اجداد ترک زبانان ترکیه و آذربایجان و تراکمنه را تشکیل می دهند و از قرن ۱۳ به بعد، یعنی بعد از مهاجرت به غرب و آمیزش با سایر ترکان (قبچاق، ایغور) و مغولها و اهالی محلی، لهجههای ترکی آناطولی و آذربایجانی و ترکمنی را به وجود آورده‌اند (صفحه‌ی ۱۰۲-۱۰۱). از قرن دهم میلادی اوغوزهای ناحیه‌ی سیحون اسلام آورده‌اند و از قرن یازدهم به طرف ایران و آسیای صغیر سرایز شدند و از طرف مسلمانان به نام ترکمن نامیده شدند به طوری که بعد از دو قرن نام ترک و ترکمن جای اوغوز را گرفت. در ساله ۱۰۳۵ میلادی، قسمتی از اوغوزها به خراسان آمدند و بعد از جنگ و جدال بالاخره خراسان را از غزنویان گرفتند و دولت سلاجقه را تشکیل دادند (ص ۸۱)

پس بنا به اعتراف این نویسنده‌ی پان‌ترک، تا سده‌ی یازدهم میلادی هیچ ترکی پا به ایران نگذاشته بود و لذا امکان ندارد که آذربایجان از ابتدای آفرینش ترک‌زبان باشد (!)، بل که ترک‌ها چندین سده پس از اسلام توانستند به آذربایجان رخنه کنند. «در گسترش این مدنیت(اسلام) و فرهنگ عظیم الهی اقوام و قبایل ترک‌زبان بی شک خدمات بی شائبه و صادقانه و افتخار آمیزی دارند. ترکان اسلام را مناسب‌ترین دین و آیین نزدیک به وجودان خود یافتند و قرن‌ها دفاع از اسلام و گسترش آن را بر عهده گرفتند. سرتاسر تاریخ افتخار امیز ترکان مسلمان مسلمان عاری از شورش و یا مقاومت در برابر اسلام است. در میان این قوم عصیان‌هایی شبیه عصیان‌های روشن میان، ماه فرید، المقنع، خرمیه، زواریه و غیره دیده نمی شود» (محمدزاده صدیق) این نویسنده پان‌ترک نیز خرمیه را، که پیشوای آن بابک بوده، ترک ندانسته است.

کشته شدن بابک به دست خلیفه‌ی ترکزاد و ترک‌پرور معتصم:

پس از آن در صفر سال ۲۲۳ هجری، معتصم، به دژخیم فرمان داد تا دو دست و پای بابک را قطع نماید و سپس او را گردن زند (نهضت شعوبیه، ص ۳۰۲ و تاریخ ده هزارساله ایران، جلد دوم، ص ۲۴۱) مطابق با تواریخ بابک در حین اجرای سیاست و قطع شدن اعضای بدن برداری بسیار پیشه نمود و با خون خود چهره سرخ ساخت و به معتصم گفت: من روی خویشتن ازخون سرخ کردم تا چون خون از تنم بیرون شود، نگویند که رویش از ترس زرد شد (تاریخ ده هزارساله ایران، جلد دوم، ص ۲۴۱ و نهضت شعوبیه، ص ۳۰۲) و بدینسان بابک در دم مرگ شکنجه های طاقت فرسا را با نهایت شهامت متحمل گردید و هیچ گونه سخنی که نشانه عجز باشد بر زبان نیاورد و با کردارو گفتار نیک خویش، نام خود و ایران را در تاریخ جاودان و سربلند ساخت. چند تاریخ نویس کهن، واپسین سخن بابک خرمدین را بر سر دار «آسانی» و «آسانیا» و «زهی آسانی» و مانند آن

گزارش داده‌اند (جواجم الحکایات و لوامع الروایات)، که این نکته گویای پای‌بندی وی تا واپسین دم به آرمان‌های اش و نیز گواه پارسی سخن گفتن وی است .

نتیجه‌گیری:

بابک خرمدین فردی ایرانی بود و اغلب دشمنان اش نیز همان ترکمنان مزدور خلیفه (یعنی معتصم ترکزاد) بودند. اما این جهان همیشه پر از تناقض و شگفتی است، چه، ترک‌هایی که زمانی دشمن و مخالف بابک بودند اینک (در جهت اهداف تجزیه‌طلبانه) برای بابک جشن زادروز می‌گیرند و او را قهرمان خود می‌خوانند؛ این رفتار ایشان مانند آن است که در آینده روزی اسراییلی‌ها برای یاسر عرفات جشن زادروز بگیرند و او را یک اسراییلی اصیل با مذهب ارتودکس یهودی بدانند!